

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 8 kwietnia 2011 r.

**Pan
Krzysztof Jany
Dyrektor
Aresztu Śledczego
w Bytomiu**

LKA-4100-06-01/2011/P/10/013

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w cz. 37 – Sprawiedliwość, przez Areszt Śledczy w Bytomiu, zwany w dalszym ciągu „Aresztem”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym dnia 29 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie przez Areszt budżetu państwa w 2010 r.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Uzyskane w 2010 roku dochody, w kwocie 47,2 tys. zł, były wyższe o 4,35 tys. zł (10,0 %) od planu po zmianach i o 9,52 tys. zł (25,3 %) od planu pierwotnego. Największy udział w dochodach stanowiły wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych (71,5 %), które zrealizowano w 96,5 %. W wyniku badania dochodów na kwotę 33,8 tys. zł nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ich naliczania i terminowości odprowadzania do budżetu państwa.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Należności pozostałe do zapłaty wyniosły 153,67 zł i dotyczyły roszczeń z tytułu pokrycia szkód w majątku Aresztu przez osadzonych. Nie wystąpiły należności przedawnione.

2. Wydatki, zaplanowane w wysokości 15.276,7 tys. zł, zmniejszone o 50,4 tys. zł do kwoty 15.226,3 tys. zł, zrealizowano w pełnej wysokości.

NIK nie wnosi uwag do wykonanych przez Areszt w 2010 r. wydatków. W 2010 r. na zakupy towarów i usług wydatkowano 3.992,0 tys. zł, co stanowiło 26,2 % ogółu wydatków. W porównaniu do roku poprzedniego, w którym wydano ogółem 4.347,3 tys. zł, nastąpiło zmniejszenie wydatków na ten cel o 355,3 tys. zł, tj. o 8,2 %.

NIK pozytywnie ocenia podjęte przez Areszt działania, mające na celu zmniejszenie kosztów utrzymania jednostki. W wyniku renegocjacji i podpisania umów z tańszym operatorem usług telekomunikacyjnych, zmniejszono wydatki na te usługi o 6,5 tys. zł, do kwoty 14,3 tys. zł (68,5 % wydatków poniesionych na ten cel w roku 2009).

Wnioski o zakupy, dokonywane za wiedzą głównego księgowego, były analizowane pod kątem celowości i zatwierdzone przez dyrektora Aresztu.

Z badania siedmiu zakończonych w 2010 r. postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku których zawarto umowy na łączną kwotę 2.466,9 tys. zł wynika, że wszystkie wydatki ujęto w planie finansowym oraz dokonano ich zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych². Płatności za zakupione towary (żywność, leki i materiały medyczne) regulowano terminowo.

Przyznane w kwietniu 2010 r. środki na finansowanie ujętych w planie wydatków majątkowych przeznaczonych na zakup urządzeń i niezbędnego sprzętu umożliwiły likwidację uzbrojonych posterunków i przesunięcie czterech etatów do ochrony wewnętrznej w pawilonie penitencjarnym.

3. Na koniec 2010 r. Areszt nie posiadał zobowiązań wymagalnych, natomiast w stosunku do 2009 r. wzrosły o 50,2 % jego zobowiązania niewymagalne, osiągając poziom 514,0 tys. zł. W tej kwocie największe pozycje stanowiły zobowiązania wynikające z realizacji zadań statutowych z tytułu zakupu leków i materiałów medycznych – 138,6 tys. zł (26,9 %) oraz zakupu energii – 117,7 tys. (22,9 %).

Znaczny wzrost zobowiązań, w stosunku do poprzedniego roku, spowodowany był zmniejszeniem planu wydatków budżetowych roku 2010 w stosunku do roku 2009, przy

² Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759

takiej samej ilości realizowanych zadań oraz wyższych cenach nabywanych towarów i usług.

4. W porównaniu do roku 2009 wydatki na wynagrodzenia zmalały o 20,5 tys. zł, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia ze 186 do 189 osób. Ich wykonanie nie przekroczyło zaplanowanych środków na ten cel i wyniosło 9.166,4 tys. zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego funkcjonariusza wyniosło 4.021,35 zł i było o 19,75 zł niższe niż w roku poprzednim, natomiast miesięczne wynagrodzenie brutto pozostałych pracowników wyniosło 4.262,18 zł i było o 775,39 zł niższe niż w roku poprzednim, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w tej grupie o 2 osoby z 14 do 16 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych). W 2010 r. wypłacono nagrody i premie pracownikom Aresztu w łącznej wysokości 203,4 tys. zł, przy czym nagrody uznaniowe funkcjonariuszy wyniosły 155,2 tys. złotych, a nagrody i premie pracowników cywilnych - 48,2 tys. zł.

5. Badanie zgodności systemu rachunkowości, prowadzonej przy użyciu komputera, z przepisami prawa wykazało, że nie były spełnione wszystkie wymogi, określone w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³, ponieważ posiadany przez Areszt opis systemu przetwarzania danych nie obejmował wykazu programów wykorzystywanych do prowadzenia ksiąg rachunkowych, procedur lub funkcji, jak również opisu algorytmów i parametrów. Nie określono w nim też zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe (tabel), jak również ich struktury (pól), wzajemnych powiązań (relacji) oraz funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych. Nie ustalono zasad archiwizacji baz danych oraz przenoszenia treści ksiąg na inny komputerowy nośnik. Stwierdzono także niespełnienie wszystkich wymagań określonych w art. 23 UoR, ponieważ zapisy księgowania generowanych przez system na koncie 980 nie zawierały daty operacji gospodarczej, gdyż system nie posiadał możliwości dokonania takiego zapisu oraz nie było powiązań pomiędzy stroną Wn i Ma poszczególnych zapisów.

Badanie funkcjonowania systemu księgowości komputerowej wykazało, że użytkowany program finansowo-księgowy nie zapewnia kontroli kompletności zapisów w wymaganych pozycjach oraz poprawności i sekwencji dat. System nie zapewniał ciągłości numeracji zapisów w dzienniku - ciągłość numeracji ulegała zmianie, w zależności od tego, czy wydruk obejmował cały rok, czy poszczególne miesiące. W tym

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm., zwana dalej UoR.

zakresie system nie spełniał wymogów określonych w art. 14 ust. 4 UoR. Ciągłość numeracji obejmowała tylko zbiorcze dowody księgowe (PK, WB). Zestawienia obrotów i sald nie pozwalały w sposób jednoznaczny na określenie, czy zawierają dane z bufora oraz czy dotyczą zamkniętego okresu.

W wyniku badania, z zastosowaniem metody monetarnej (MUS), poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych, którym objęto 227 dowodów księgowych o łącznej wartości 2.667,9 tys. zł, (31,76 % badanej populacji) oraz przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych stwierdzono:

- jeden przypadek zapisu, w którym nie podano opisu operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 UoR,
- dziewięć przypadków wprowadzenia do systemu nieprawidłowej daty operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 1 UoR,
- 2 przypadki błędnego wpisania do ksiąg rachunkowych danych identyfikacyjnych dowodu - numeru faktury, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 2 UoR.

Niewielka skala powyższych uchybień pozwala pozytywnie ocenić wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej i bieżącej oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych .

6. W 2010 r. Areszt nie miał obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji w drodze spisu z natury rzeczowych aktywów trwałych. Na koniec 2010 r. dokonano inwentaryzacji środków pieniężnych w kasie i wartości niegotówkowych, uzgodnień stanu rachunków bankowych z księgami rachunkowymi Aresztu, zgodnie z art. 26 UoR.

W sporządzonym w dniu 3 stycznia 2011 r. protokole weryfikacji kont na dzień 31 grudnia 2010 r., saldo Ma konta 201 - rozrachunki z odbiorcami i dostawcami było niezgodne z sumą zobowiązań wobec kontrahentów, wykazaną w zestawieniu tabelarycznym, a stwierdzone rozbieżności nie zostały wyjaśnione przez zespół spisowy. Dopiero w toku kontroli ustalono, że ww. zestawienie tabelaryczne uwzględniło również te faktury, które wpłynęły do Aresztu po dniu sporządzenia ww. protokołu. Komisja Inwentaryzacyjna nie ustaliła i nie wyjaśniła także rozbieżności pomiędzy ewidencją konta 020, a stanem wpisanych do księgi inwentarzowej wartości niematerialnych i prawnych, dotyczących 9 programów MS Office, zakupionych w 2009 r. Dopiero w toku kontroli

NIK wyjaśniono, że programy te były zaewidencjonowane na koncie 013 - pozostałe środki trwałe, w wartości niezgodnej z dowodami księgowymi i z księgą inwentarzową, tj. zawyżonej o 70 zł. W toku kontroli dokonano stosowej korekty wartości programów oraz dokonano przeksięgowania ilościowo-wartościowego z konta 013 ww. programów na właściwe konto 020.

7. Roczne sprawozdania budżetowe (Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N, Rb-Z) terminowo przekazywano właściwym odbiorcom. Dane wykazane w tych sprawozdaniach były zgodne z ewidencją księgową.

NIK ocenia pozytywnie rzetelność i prawidłowość sporządzenia przez Areszt rocznych sprawozdań budżetowych oraz zgodność danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych z ewidencją księgową.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) *Dostosowanie organizacji systemu rachunkowości komputerowej do wymogów ustawy o rachunkowości z zapewnieniem opisu wykorzystywanych procedur, funkcji oraz wzajemnych powiązań.*
- 2) *Podjęcie działań w celu zapewnienia przez używany program finansowo-księgowy kontroli kompletności i poprawności dokonywanych zapisów księgowych.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.